ئەخمەتجان ئوسمان

روھ پەسلى

شىنجاڭ ياشلار-ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

ئەخمەتجان ئوسمان

روھ پەسلى

شىنجاڭ ياشلار – ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

مۇندەرىجە

شائىر 1
سېنى چاقىردىم 2
تەۋەررۈك 3
ئەتە 4
ۋەھدەت 6
ۋەتەن 7
بەڭگە 8
سۆز ۋە مەنە ئارا بوشلۇقتا 9
ئاي ۋە بۇلاق 12
يارىلىش يىلنامىلىرى 14
شەبنەم سايىسى 21
تەن 23
قۇياش — ئەقىدە 25
ئۇيغۇرچە تۇيغۇلار 27
سېنتەبردىكى ئۇچرىشىش 31
ئوغۇز 32
مۆجىزە 37
شامال ھەققىدە چۆچەك 42
ئارمان 44
ئىلتىجا 45
نېچۈن 46

شائىر

قەلبىڭ سوقۇشلىرىنى ھىلال ئايغا ئاسقانچە يۈرۈپ كەتتىڭ. دولقۇنلار ئۈستىدە مەجنۇن شامالغا ياندىشىپ ئولتۇرۇپ، سېنى يىغا باستى.

چۈش سېنى چۈشەيدۇ:

پىچاق بىسى ئۈستىدە سوزۇلۇپ ياتار ئىدىڭ، گۈگۈم ئويغانغاندا، كارىۋىتىڭنىڭ ئۈستىدە بوران يالىڭاچلاندى، نېچۈن تارتىندىڭ؟! يوللاردىن سورا: ساڭا پەقەت يارىلا مەنسۇپ. شۇنداقلا، پەسىللەر سېنىڭ باش سۆڭىكىڭگە ئويۇلغان ئېلىپبەنى ئوقۇش ئۈچۈن كېلىدۇ.

شائىر،
يەرنى يارىڭغا كۆمۈپ كەت!

1985 - يىل

سىنى چاقىردىم

چۆچۈپ ئويغاندىم،
بۇزۇلغاندا چۈشۈم تۇساتتىن،
ۋۇجۇدۇمدا قارا تامچىلار...
دېرىزىدىن باقتىم ساماغا،
ئاي شۇڭغۇيدۇ بۇلۇت ئىچىگە.
يۇلتۇزلار يانىدۇ
تەشۋىش بېرىپ يالغۇز كېچىگە.
ئەينەكلەرگە ئۇرۇلار خازان،
بوران ھۇۋلايدۇ...
قارا باستى مېنى
كەل ...
كەل ...
كەل ...
سۆيۈملۈكۈم! چاقىردىم سىنى.

1985 - يىل

تەۋەررۈك

بىر چۆچەك بار،
بىر
چۆچەك!
چوڭايمايدۇ، گاس، قارىغۇ، كېكەچ...
يۈرمەكتە ئۆمىلەپ
ئەجدادىمىنىڭ كۈلى ئۈستىدە.

1985 ـ يىل

ئەتە

1

جىمجىت كېچە…
پىچىرلىدى تارىم تۆيۆقسىز.
— تەكلىماكان…
ھەي، تەكلىماكان!
ئۆيلەپ قويساق سادىرنى، قانداق؟
نوزۇگۇمۇ بەلەن قىز.

2

تەكلىماكان
غودۇڭشىدى ئۆيقۇ ئارىلاش.
— ئەتە… ئەتە…
ئۆخلا … ئۆخلا …
چارچاپ قالما ئۆي…قۇ…سىز……

ئۇخلىيالمىدى،
ئەسنەپ ياتتى ئۇزاققىچە.

1985 ـ يىل

ۋەھدەت

ئولتۇرسەن
قارىچۇقىدا جاھاننىڭ،
پەرۋايىم پەلەك
يۇمامدۇ ئۇ كۆزىنى ياكى ئاچامدۇ!

1986 - يىل

ۋەتەن

لوربلېمۇ سەن؟
ئېزىقتۇردى ناخشاڭ مېنى.
خادا تاشقا سوقۇلدۇم.
پەرھات بولمىدىم،
تاھىر بولمىدىم،
ھەسرىتىڭدە
ساراڭلىقتا سۇنۇلدۇم.
سۆيگۈڭ ئابىدە،
ئۆزۈڭ ئېزىتقۇ.

1986 - يىل

بەڭگە

بىر ئورام دۇنيا بۇ،
يىرت
بۇرجىكىنى ئاسمانىنىڭ،
ئورا. . .
موخۇركىغا ئۆلۈمدىنمۇ ئامراق سىردىشىم.

يۇرسەڭ،
تۆكۈلۈپ تۇرار يانچۇقىڭدىن رومانلىرىڭ،
تېرىۋالار كېچىسى
قوللىرىنى سوزۇپ يۇلتۇزلار.

1986 - يىل

سۆز ۋە مەنە ئارا بوشلۇقتا

ئاڭلايمەن ئېچىلماقتا يوشۇرۇن ئىشىك
ئاستا . . . ئاستا . . .
سىرغىماقتا قەدەملەر،
ھودۇقتۇرار ئۇنى سۈكۈت ئويغىنىشى
جىن پەرىلەر چۇۋۇۋاتقان كارىۋات ئۈستىدە.
توساتتىن ۋارقىرايدۇ،
قاچار شەكىللەر،
ئىتلار ھۇۋشار، يولۋاس ئۆتەر چاقماقتەك،
چۈشۈپ كېتەر ۋاقىت بوپىسى،
دەقىقىلەر چېچىلار يەرگە،
تىرنىۋالار ئۇچقان كەپتەرلەر
قىرغاقتا ئەسنەپ تۇرغان قولۋاق تاماق.
ئەي، ھىجرىنكار قىز!
تەشكىن ۋىسال يۈزىنى،
ئەينەكلەردىن چىققىن ئۇندا كۆپەيمەكتىسەن.
ئۆگەتكىن ماڭا ساڭا يېتەر يولنى،
يوشۇرۇنۇۋالغانسەن ئۇندا

ھاۋا بىلەن سۇ چىملىرى ئوتتۇرىسىدا. . .
سۆز ۋە مەنە ئارا بوشلۇقتا
مەڭگۈلۈككە جازالانغان قىز!
ئۇستۇڭدىن ئۆرۈپ يەرنى ئۇنۇپ چىققىن،
بۇ ئىگىز پاسىللارنى بېسىپ ئۆت، ئەي ي ي . . .
سەن زادى كەلمەيدىغان ئۇشتۇمتۇت قىز.
دىڭىز پەرىلىرى كۆزەت قىلغان
تاشلاردىن قانداقسىگە سەن سىرغىيسەن؟ !
بېلىقلارغا زۇلمەت يايغان نۇرنىڭ كەينىدە
تەشمەكتىسەن ئوۋ كۇيىدە ھارغان يەلكەننى،
يۇگۇرۇشىدۇ ئۇندا دولقۇنلار
كۆتۈرگەنچە بوۋاقنى
پاكلاش ئۇچۇن ئىلاھى سۇدا.

ئەي، زەھەرلىك قىز!
نەشتىرىڭنى سانجىماقتىسەن
بارماقلىرىڭ ئاستىدىن قاچقان چىملارغا. . .
ئەي، سەن شوخ جانان،
ئەلمىساق ئىگىپ قويغان پۇتلىرىڭنىڭ ئۇچىدا
قاچماقتىسەن قويۇۋالغان خەنجەرلەرنىڭ ئۇستىدە،
سۆرىگەن پېتى

تېشىش ھەۋسى سەمرىتكەن ئۇردىلارنى،
ھەم پارتلايدۇ قارنىڭدا كۈلكە
پارچە
پارچە
پارچىلاپ سېنى.

ھەۋەسنىڭ چىتلاقلىرى كەينىدە
چىللىماقتا جىن خورازلىرى
چېچەك قادىر كۆتۈرۈشكە يەلكىسىدە تۈرمىنى
ھەمدە لەززەت قالار بىگۇناھ.

1988 - يىل

ئاي ۋە بۇلاق

1

ئاسماندا ئاي سارغايغان شۇنچە. . .
بۇلاقتىكى ئاي
پۇشتىلىرىنى يىغار چىچەكنىڭ
ھاۋادا توزغان نەبى مۇردىسىدىن.

2

بۇلاق ئاستا ئۇيغۇتىدۇ چىملارنى،
بىر رىۋايەت كەلدى ئېسىگە:
كىرگەنمىش ئاي تۇيغۇ بېغىغا،
قاپتۇ شۇدەم بوغۇزلانغان توزغا ئايلىنىپ.

3

ئاي شولىسى جىمىققاندا كۆزۈمدە. . .
بۇلاقنا غايىپ بولۇپ كېچە يەلكىنى،
يۇلتۇزلارغا ئايلىنار تەنلەر،
يۇلتۇزلارغا ئايلىنار تەنلەر،
گۇناھ — بايرامغا.
ئاي يۇيىدۇ نۇردا بۇلاق ئېىسىنى،
بۇلاق —
تۇننىڭ يۇكسەكلىرىدىن
ئۆركەشلىگەن
ئاي.

1990 - يىل

يارىلىش يىلنامىلىرى

مۇقەددىمە

ياۋا تۇلپار شۇنداق تۇغۇلغان. . .
ئاققاندا ئۆلۈم سۈيى بويىندىن ئۈزۈلگەن قوڭغۇراقتىن،
كۆزلىرىدىن يانغىن ۋە قار ئەھدىنامىسى
خاتىرىلەنگەن كىتاب كەبى ئېتىلغان قۇياش
ئاسمان يارىتىپ ھۆكۈم سۈرگەن ئۆز تەختىدە
بولۇپ ئوت ئوقيا.
قىسقىغىنا ھاياتىنى ئايلاندۇرۇپ يوچۇن شامالغا
زېمىن بولۇپ ئۆلگەندى تۇلپارمۇ.
تۇلپارغا ئېتىلغاندا تۇنجى ئوت ئوقيا
تۆرەلدىم چالا تۇغۇم بولۇپ شىمالدىن
بىر قولۇمدا ئۈركىگەن دېڭىز،
بىر قولۇمدا ئەڭگۈشتەر.

1. تۇلپار يىلنامىسى

ئاشىق جەستى سىبىسۋاتقان كارىۋات ئۈستىدە
تولغاق يىگەن ئايالنىڭ كۆز گۆھىرى
تەنها دەرەخ ياپراقلىرىدىن تامغان ئۇچقۇنى
سۇمۇرگەننى كۆرۈپ يىراقتىن
ئىسىدىن قاققان ھالدا داتلارنى
قويماقتا قىلىچ.

— ئاشىق ئىزاھى:
ئاداققى بەيگىدىن قالغان يۈرىكى
شەپەق يىيىپ پاتقان چاغدا ئۇپۇققا،
تۇتۇنلەردىن ئۆزلەپ كۆككە كۆزلىرى
يانغان
بىرى قۇتۇپ يۇلتۇزى
بىر چولپان.

— قىلىچ ئىزاھى:
ئىسقىلىق تۇرار بوۋاقنىڭ گۇڭگا ئىسى تىمىدا،
يىراق باليياتقۇدا ئۇزاق كۇتۇپ كىشنەيدۇ تۇلپار.

2 . ئۆلۈم سۈيى يىلنامىسى

ئانىلىق ئۆلۈمدە تۇغۇلغان بالا
كۆيۈك بولاقتا يۇيۇپ ھارغىن چۇقانلىرىنى
ئۈمۈچۈك تورلىرىدا توقۇلغان شەھەرلەرگە يېقىن ئۆڭكۈردە
سۆرىمەكتە ئۇنتۇلغان ئەلمىساقتىن
كېچە ئەينەكلىرىگە قۇملار بىلەن ئويۇلغان
شۇ تەۋەررۈك كېمىنى.

— كېچە ئەينەكلىرى ئىزاھى:
ئاققۇ قېنىدا سۇكۇناتى چېقىلغان كۆل. . .
ئۇگىدىگەن چاغدا چەكسىز ئىنتىزارلىقى
ئاڭا چۈشكەن نىمجان خىزىر سايىسىدىن
ئۈنۈپ چىقتى ئارمان نىلۇپەر.
— كېمە ئىزاھى:
قىلىچ تۇتقان بالا
تۇلپارنى
سۇغارماقتا ئۆلۈم سۈيىدە.

3. قوڭغۇراق يىلنامىسى

توپان باسقان قەبرىستاننى كۆزەت قىلغان ئاي شولىسى
ئۇچۇرۇپ قويغان
مەڭگۈ تونەپ كەلگەن
ئېچىرقىغان قۇش
ئەلەم دولقۇنلىرى ئۇرىلىۋاتقان شورلۇق قىرغاقتا
تەشنە ـ تەشنە قىلىپ شامالغا يېيىلغان يەلكەننى
سېھىرلىدى كاپىتاننى قىيا تاشقا.

— قۇش ئىزاھى:
تەنىنىڭ ئالتۇن چەمبىرىكى ئىچىدە
قورۇنماقتا روھ.
— قىيا تاش ئىزاھى:
تۇلپارنى ئۆلۈم سۇيىدە سۇغارغان شۇ يوچۇن گەۋدە
قىلىچىنى ئۇرغان چاغدا ئاي شولىسى قۇشىغا
ئۇنۇپ چىقتى جەزىرىدىن قەدىم قوڭغۇراق.

4. ئەھدىنامە يىلنامىسى

قۇياش چىغ ھەيكەلگە ئايلانغان ئاسمان ئاستىدا

دەريالارنى بوران غاجىغان زىمىن ئۈستىدە
كۈتەر قاننى كۆكلەتكۈچى ساقىنى تاش سۆلالىسى
ئۈستەل بولۇپ قەبرىلەر
قەدەھ بولۇپ خاتىرە تاشلار.

— قان ئىزاھى:
ئەس ھەۋەسنى قۇچاقلىغاندا
ئارىسىدىن سىرغىپ چىققان تۇپراق ئۈستىدە
شەھەرلەر شىرنىلىشەر ئازاب ئالمىسى.
— ساقى ئىزاھى:
قىلىچىغا ئاي شولىسى قىزشى ئىبسلغان،
تۇلپارىنى ئۆلۈم سۈيىدە سۇغارغان نەبى
جەزىرىدىن ئۈنگەن قەدىم قوڭغۇراقتا
نەقىشلىدى قان كۆكلىمى ئەھدىنامىسى.

5. ئوت ئوقيا يىلنامىسى

خاتىرىلەنمىگەن.

6. شامال يىلنامىسى

ئاداققى بەيگىدىن قېپقالغان يۈرەك
ئاققۇ قېنى سۆكۈناتنى بۇلغىغان كۆلدە
كېڭەيتمەكتە تەنىنىڭ ئالتۇن چەمبىرىكىنى
ئەس ھەۋەسنى قۇچاقلىغاندا.

— يۈرەك ئىمزاسى:
خاتىرىسىز ئوت ئوقيا يىلنامىسى.

7. دېڭىز يىلنامىسى

مۇقەددىمىگە قارالسۇن.

8. ئەڭگۈشتەر يىلنامىسى

قىلىچىغا ئاي نۇلىسى قوشى ئېسىلغان
تۇلپارنى ئۆلۈم، سۈيىدە سۇغارغان سەردار
خاتىرىسىز ئوت ئوقيا يىلنامىسىنى
مۇقەددىمە دېڭىزىدا تاپقان شامالدا
قان كۆكلىمى ئەھدىنامىسى نەقىشلەنگەن

جەزىرىدىن ئۆتكەن قەدىم قوڭغۇراقنى
چالار

چالدى

چالغان

چالماقتا. . .

قىلىپ ئەڭگۈشتەر !

1990 - يىل

شەبنەم سايىسى

ئويغانماقتا قەلبىمدە شەبنەم،
نۇر بەرگىدە يۈكسەك سايىسى.
قوڭغۇراقلار ئۆرلەيدۇ قۇمدىن،
سەدەپ ئىچرە كىشنەر مەي ئىسى.
ئاي. . . تامچە مەي،
كۆك. . . قاراڭغۇ جام،
باشاقلارغا كۆمۈلگەن ساقى.
يۇلتۇزلارنى يىغلايدۇ ئاشىق،
ھىجران تېنى شەبنەمدە باقى.
كىرپىكلەردە تۈنگەن يەلكەن
ياقار تەندە دېڭىز شامىنى.
تۈن كۆكسىدە تۇزلۇق جاراھەت
سۇنار كىمگە ۋىسال جامىنى؟
ئەي، ھىجرانكەش،
ئەي، قۇش چۇقانى،
قان ئەينىكى يىتتۈرگەن چېھىر!
سەن ماياكنى ئازدۇرغان دولقۇن،

يەردە ئاتەش سەن يەردە مېھىر.
قاغىلارنىڭ ئۆركىشى يىتكەن،
سەندە زۇلمەت ئۆرتىنەر بىراق.
ۋۇجۇدۇڭدا قۇياش بىر زەررە،
سەن مەست دېڭىز،
كۇللىرىڭ قىرغاق...
چېچەك يېشى.
بۇلبۇل.
كۆيۈك باغ.
جان يولۋىسى ھۇۋلار قان تۇنى.
قوپار گۆرلەر دەريا ئۇنىدە،
كۆرەر كارۋان چۇشلەر گۇلگۇنى.
توز تۇسىگە كىرەر سۇكۇنات،
ياپراقلارغا سىڭمەكتە ئارمان.
چېچەكلەردىن قان كەلگەن بۇدەم،
چۇشۇمەكتە شەبنەمدە ئاسمان.

1991 ـ يىل

تەن

بارماقلىرىم تۇغار بارماقلار،
بارماقلاردا قورشايمەن سىنى.
هۇجۇم قىلىپ قىنىڭ قىنىمغا،
ئىشغال قىلار ئەينەكتە مىنى.
كۆزۈڭ قولۇڭ قۇچىقىڭ ئۇنۇڭ —
ئەينەك! . . .
ئۇندا ئۆلگەن سايە، كۈن.
بەدىنىڭگە لەڭگەر تاشلىغان
يەلكەنلەردىن ئېقىپ چىقار تۈن.
سۇزۇك قەسىر كارىۋات ئۆركىشى،
بۇلاقلاردا يوقالغان ئالۋۇن.
مەن ئۆلۈمدە تىرىلگەن ئۆلۈم
گويا شەبنەم ئۈستىدە يالقۇن.
ئېزىقلاندا بىزدە مۇساپە،
ئاي تىترىشى چىقىلار گۇلدە.
هاڭلىرىڭدىن ئۆرلىسە چۇقان،
سۇبهى ياقار چۇقانىم كۇلدە.

ئوقىيايمدىن ئاقار ياراڭغا
نۇر بېغىغا ئورالغان دەريا.
ئۇنلەر شەھۋەت يولتۇزلار ئارا،
بىر قۇچاقتا سىغقاندا دۇنيا.
ساڭا ماڭا بولغاندى توپراق،
تېنىمىزدە لەيلەيدۇ دېڭىز.
ماڭدۇق قاندا ئىزلار قالدۇرۇپ،
روھ پەسلىدە چېچەكلەيدۇ ئىز.

1991 ـ يىل

قۇياش — ئەقىدە

ھاكىلاشقان دېڭىزنى يۆتكەر ئورنىدىن
قىزىغان ساھىلدا ئويغانغان قۇياش.
كۆزلەردە سارغايغان باشاقلار ئىچرە
ئاقماقتا نۇر بولۇپ دولقۇنلىغان تاش.
قاغىلار ئۇنىدە چاك كەتكەن كۆزۈم
بۇژغۇننى چۇشىگەن قۇمدىكى يەلكەن.
تۇن يىتكەن پەرىشان ئاشىق ئۇپىكى
مەشۇقى لىۋىدە جان ئۇزگەن جەرەن.
بۇ زېمىن يەنىلا يوقالماس مۇقام،
يوپۇرماق تاشلىغان تېنىمدىن ئۆتەر.
ئۇيغۇتار يىلتىزدا قاتقان نىگاھنى،
گوياكى ئۇچقاندەك قېنىمدىن كەپتەر.
ئىپاردەك بالقىغان چاغدا گۇلدىن كۆك،
ھىجراندا سەرسانە يەرنى چۇشىدىم.
ئەي بۇيۇك جەسەتتە كۆكلىگەن نەپەس،
شامالدا مەن يەنە سېنى كۆشىدىم.
بۇلاقلار شولىسى چۇشكەن يۇرىكىم

شىۋاقلار ئۈستىدە چاقنىغان قوڭغۇز.
كىم ئەبەد بەرگىدە قۇرۇغان شەبنەم،
كىم دېڭىز گېلىدە قانىغان يۇلتۇز؟
دېڭىزنى يۆتكىگەن قۇياش؟ ئەقىدە؟
باشاقتا نۇر بولۇپ ئاققان تاش؟ گۇمان؟
يىراقتىن ئاڭلانغان كىمنىڭ تىۋىشى؟
ئىنتىزار جاناندەك تىترەيدۇ جاھان.

1991 ـ يىل

ئۇيغۇرچە تۇيغۇلار

1. موخۇركا

گۇمانلىق قان. . .
سىرلارغا بۇلغانغان چىچەك چىھرىدىن
دومىلايدۇ باشاق ئۆلگەن ئالقانغا.

2. بادام دوپپا

كىرپىكلەردە توزۇغان تۇلپار ماتىمىدە. . .
تۇتەكلەرگە ئايلىنار
كۆزلەردىن كىمىلەرنىڭ ئاققىنىنى
كۆرگەن تاشلار.

3. داپ ئۇسسۇلى

تەڭرىنى
تەجەللى شامىلى تاشلار تۇپراققا،

ياڭرىغاندا ئەزەن ـ تەكبىر تەن مەسچىتىدە.

4. مۇقام

بىر مۇردىنى
سۆرەيدۇ ئون ئىككى پەرىزات
ئۆز باغلىرىغا.

5. ئەتلەس

ھاۋايى ھەۋەستىن
ھىجران قۇياشىغىچە
كۆتۈرۈلگەن ھەسەن ـ ھۈسەن ئۈستىدە
بوۋامنى ئىزدىگەن قەبرىنى كۆردۈم.

6. مىخئۆي

سۇكۇنات مۇقامى.
قەلئە —
تۇتقۇن قىلغان روھ دىۋىسىنى.
ئاخىرقى پۇشتى تاش سۇلالىسىنىڭ.

7. مۇسەللەس

ئۇنتۇش پەرسى!
مەن ئەسلىمە قەمەرلىرىگە تولغان قەدىناس،
ئىچىشەيلى، كەل،
ئىلاھى بۆرىنىڭ باش سۆڭىكىدە.

8. تونۇر

ئۇنەر ئالتۇندا
شەھەردىن قوغلاندى قىلىنغان شاراب —
بىزدە ئۇنتۇپ قويۇپ كەتكەن ئەس.

9. دۇتار

سەن
تەنلەر چۆلىدە
ئالتۇن تۆگىلەر كارۋىنىغا يول باشلىغان
تىكەن تاجلىق كۈي.
مەن

ئۇچىنچى تارىڭ.

10. يۈرەك

ئەينەك قەپەس ئۈستىگە
چۈشكەن،
دۇنيا سولانغان تىرەن شەبنەم...

1991 ـ يىل

سىنتەبىردىكى ئۈچرىشىش

كەتمە!
كۆزۈڭدە يەنە شۇ پەرىشان جۈملە.
توزىشار روھىڭغا تۆكۈلگەن خازان،
بىلىمەن، دەرىخا! يېشىڭنى كۈتمە.
يىراقلار تىمتاس
شۇ مۇبارەك قەدەم،
يىقىلغان مەجنۇنتال، ئاھ، ئۆلۈك چوقان.
نېمە ئۇ ئىچىمدە ئاققان سوغ، قاقاس؟
يۈرىكىم قانىغان ياۋا قۇش شۇدەم. . .
سايەڭگە باقار . . . سەن قايرىلغان دوقمۇش،
قۇياش . . . سەن قالدۇرغان بوشلۇقتىن تىرەن.
يوقاتتى ئۆرتەنگەن دېمىڭنى قايتا
تاتارغان شەھەرنى قاپلىغان سۈرەن.

1992 ـ يىل

ئوغۇز

ئوغۇز ئۆلگەن قۇتلۇق يەكشەنبە
سەلتەنەتلىك قۇياشلىق تۇپراق.
ئايالىمنىڭ بېشى ياستۇقتا،
تېنى كېزەر ئاشخانىدا، ئوچاقتا بولماق.
ئويغىنار يىغلاپ
مىجەزىدە مېنى تارتقان بىر ياشلىق قىزىم.
سىيرىلىپ چۈشەر كاتتىس بىر سېزىم،
چىقار ھەسرەت ناشتىدىن بىخلاپ.
كېچىچە يېزىپ تېخى پۈتمىگەن شېئىر
مانا، ئەمدى مەنىسىدىن ئايرىلغان جەسەت.
كىم؟!
ئىشىكنى چېكەر تىلەمچى،
چانىقىدىن شىر كەبى ئېتىلغان كۆزلەر —
سەدىقە پەقەت.
چېركاۋ قايدا سەرسان بولۇپ يۈرگەندۇر بۈگۈن؟
مەسچىت ئەستىن كۆتۈرۈلۈپ كەتكەن ئۈلۈشكۈن.
غايىپ بولدى ئۆيىمىز غەمكىن تۇماندا،

ھايۋاناتلار باغچىسىدا تەنتەنە.
قىزىم سىيىپ قويسا يۈگەككە،
ھە، ئەنە
ئايالىمنىڭ قول ياغلىقى قالدى شىۋاقتا.
گۈل بەرگىمۇ — ياكى — ئۆلۈك كېپىنەك؟!
دۇنيا بىزگە قورقۇنچلۇق ئامانەت.
ئاچقۇچلىرىم نەگە يوقالدى؟
پەلەمپەيدىن تېرىۋالدۇق ئۆلۈك كۆزلەرنى،
چوڭايماقتا ئىشىك
ھەمدە
ئۇنداق يوچۇن خەت:
ئوغۇز!
ئوغۇز!
تۇز چېچىڭلار بوسۇقلارغا، تۇز!:
بارماقلىرىم ئارا قۇمدەك توزىغان قەدەھ
كەتتى ئۇچۇپ شەپىرەڭدەك، زۇلمىتىڭگە ئەي ئوغۇز...
دۇنيا يەنىلا ئۇچالماس خانقىز،
يۇزۇم ئېرەر جىنچىراغلارغا،
سۆرەر يولۋاس قەدىمىمنى قوزا قېنىغا.
سەن ئەزەلدىن يوقالغان تۇمار،
دەريا شەھۋىتى يۇكسەكلىكىمدە!

كۆك ساڭىلا مايىل، چۈنكى، ئۇ
ئاتا قىلار ماڭا ئەڭگۈشتەر.
تىپىلغانمىش ئابىدە تاش يېزىلغانمىش ئاڭا:
«مەن سېسىغان ئوغۇز تېنىدىن ئۇنۇپ چىققان تۆت قولاق ئوغۇز
. . . ئوغۇز ئاقار تۆرەلمىلەرگە،
مەن ئۆلۈمگە چاپلاشتىم جىندەك.
قەدەھ تىمتاس، (كۆزۈمگە ئۇ شۇنداق كۆرۈندى)
بىراق، مەي
ئىزھار قىلار قاباھىتىم سېھرىنى، بەلكى.
ئوغۇز! ئۆزۈڭ يىلتىز بىپايان،
ئەمما كېچەر سەندىن يوپۇرماق.
سەن ئاقلىقتىن قاچقان يەتتە رەڭ،
مەن سەككىزنى كۆيدۈرگەن قۇچاق.
سەن،
ئەزەلدىنلا . . . يەنە . . . ئەينى ئۇ،
ئاشىق ئەمچەك تۆكۈپ قالغان ئۇلۇغ سۇ.
سۇ ئەبەدىي تاش ئەمەس، ئەمما،
مەن ئوغۇزنىڭ زۇلمىتىدە نۇر!
چىمغا كىيىك قالسا پۇتلىشىپ،
نۇھ كېلىدۇ بىزنى ئەيلەپ ئوغۇز توپانى. .
شۇنداقتىمۇ:

ئۆلۈكلەر ئارا ياشايمەن يالغۇز.
لەۋھە: —
(تۈن تاتارماس مەۋجۇت ئىدى كۈن)
كىم دەر مېنى پەرىشان ئۆگزە،
ياكى قاتقان ھاۋا كۆزۈڭدە؟
دەرەخلەردىن تېمىۋاتقان سۈكۈنات
سەپكۈن بولۇپ چېچەكلەيدۇ يۈزۈڭدە.
كىم؟ تۈز؟
مېنىڭ بىرلە تۈزلىنار
يوچۇن تىنۇش بۇلغىغان ئوغۇز.
ئوغۇز! يوقال
تەقدىرىمدىن،
كەندىرىمدىن
مەي ئال،
بوغۇز!
سەرخۇشلۇقۇم — ھەيھات! — مېنىڭ ئۈچ ئوغلۇم:
ئاسمان،
تاغ،
دېڭىز.
مەن يا بىلەن قالقان ئارا ئويغانغان تەشۋىش،
نىجاتلىقىم تامان بۆرە قالدۇرمىدى ئىز. . .

ئاسمان ھۆۋلاپ قۇتۇلماس زېمىن،
تەشۋىش يەنە سوقار ئىزغىرىن.
ئەسكەرتىش:
(يەكشەنبىنى ئۆتكۈزدۈق خۇشال،
بوسۇقلاردا تۇرار كۈنپېتىش) .

1992 - يىل

مۆجىزە

1

ۋادەرىخا! . . .
تەن پەرىشان،
بارلىق كىتابلارنى ئوقۇپ چىقتىم. (ماللارمى).

2

ئاق قەغەز.
ئالدىمدا بۇ ئۈزلۈكسىز مۆجىزە. . .
غالجىر يالىڭاچلىق ئالدىدا تۇرغان ئىشقىۋاز قىزدەك
ئاڭا تەلتۆكۈس بېغىشلىنىمەن.
نېمىدىگەن سېھىرگەر بۇ دولقۇنلاۋاتقان ئاقلىق!
ئۇنىڭ بىر تامچىسى قېنىمغا تامدى،
ئىچىمدە پەقەت بىر نەرسە مەۋجۇت: ھېچنېمە ئۆرتەنمەكتە.
ئاقلىق!
ئەي سەن مېنىڭ تۇنجى ئېسىم: ئەي يوقىغان جەننەت.

پىرئون جەسىتى،
بابىل مۇنارى،
ئەلئىبھرام،
سەددىچىن،
مىڭئۆي. . . . . .
ھەممىسى بۇدەم سەندە ئىرىۋاتقان چېكىتلەر.
ئەي، تەبىئەتنىڭ سوقۇۋاتقان قەلبى،
شائىرنىڭ سۈكۈناتى،
ماتېماتىكىشۇناسنىڭ سەلتەنەتلىك نۆلى. . . !
سەن تامان كېتىۋاتقان سۈرگۈن شاھزادىلەرنى ئۇچراتتىم.
قۇياش ئۆزىنى سەن ئۇچۇن ئەبەدىي تەكرارلىماقتا.
بوۋاقلار كۆزىدە چاقنىشىڭنى كۆردۈم.
ئۆلۈكلەر ئاغزىدا تەۋەررۇك تاجىڭ.

بىز ساڭا تەئەللۇق
ھەمدە ئاخىرى ساڭا قايتىمىز. (قۇرئان).

3

ئۇلار مېنى گۇناھكار ئاتىدى.
ئۇلار نەزەرىدە:

ئۆزۈمنى ئەيساغا ئوخشاش كرېستقا تەقدىم قىلىشىم كېرەك.
مەن راستىنلا قۇربانلىق قويغا ئوخشامدىمەن؟
ئىنسانىيەت ئۆز گۇناھىنى مەن بىلەن يۇيۇشقا توغرا كەلسە،
مۇنداق بىر ئىلتىماسىم بار:
ئۆزۈمگە قايتىشقا بىردەملىك ۋاقىت بېرىڭلار.

ئېھ، ئەيسا!
سەن ئۆزۈڭنى نېمە قىلدىڭ؟!
قەلبىڭدىكى ئاشۇ تىكەننى ھېس قىلغانمىدىڭ.
سەن نېمىدىگەن چىدامىلىق يىگىت،
تىكەن قاناتقان يۈرىكىڭ سوقۇشتىن توختىغىچە
پاجىئەلىك سىرنى ئاشكارىلىمىدىڭ.
ئىنسانىيەتكە بولغان ئىشەنچىڭ ئۆزۈڭدىنمۇ بۈيۈك كەلدى.!
ئالدىڭدا تاماشا كۆرۈپ تۇرغان يېرۇسالىم پۇقرالىرى
ئۆلۈمىڭنى ئەمەس، ئەپسۇسكى،
كرېستقا مىخلانغان تېنىڭنى ئۇلۇغلىدى.
ئۇلار سېنى قايتا تىرىلدۇرۇشتى:
يۈرىكىڭدىكى تىكەننى كۆرمەي،
ئاققان قېنىڭدىن ئۆركۈشتى.
ئاھ.. قارىغۇ ئىنسانىيەت!!!
سېنى ئازابلىغان ئاشۇ تىكەن، شۇ پاجىئەلىك سىر

ئۇلارغا سۆيگۈنى ئۆگىتەلمىدى.
شۇڭا سەن داۋاملىق كرېستقا مىخلىنىپ كېلىۋاتىسەن.
ئەمدى مېنىڭ نۆۋىتىم كەلدى.
مېنى كەچۈرگىن!
مەن سىرنى ئاشكارىلىدىم.
ئۇلارغا:
دۇنياغا مەنە ئىزدەپ ئاۋارە بولماڭلار، دېدىم.
ھايات ئۆزىنى ئاقلاشقا مەجبۇر ئەمەس.
ئۇلار گۇناھسىز، مەنمۇ گۇناھكار ئەمەس.
دۇنيانى تەپەككۇر قىلىپ كۆزىتىپ ئولتۇرماڭلار.
پەقەتلا، ئۇندىكى ھەر نەرسىنى سۆيۈڭلار.
فەرھادقا ئوخشاش
شىرىننى،
ھېكمەتكە ئەمەس، سۇغا تەشنا چاڭقىغانلارنى سۆيۈڭلار.

4

كرېست ئۇستىدە تەبەسسۇمىمنىڭ سايىسىنى
كۆردۇم.

1992 ـ يىل

شامال ھەققىدە چۆچەك

1

شامال
سەرگەردان بالا.

2

ئاخشام
كېزىپ چىققتى كوچىلارنى،
ئېيتىشتى ئاگا دەردلىرىنى
تۆكۈلگەن ياپراقلار.

3

يېرىم كېچە.
ئويغاتتى ئۇنى بوۋاق يىغىسى.

دېرىزىدىن باقتى،
كۆردى
ئېغىكى چوشكەن ئانىنى
بۆشۈك يېنىدا.

4

شامال
يۆتىلىدۇ ئۇزاققىچە. . .

5

ئولتۇرىدۇ ئۇ
شېخىدا سۆگەتنىڭ.
چوشەپ قاپتۇ يىلتىز بۇ كېچە
سادىر پالۋاننى:
چاقىرغۇدەكمىش قەبرە ئىچىدە
— ئادەمزات بارمۇ! . . .
ئۆرۈپ بەردى شامال يىلتىزغا
ئۇنىڭ چوشىنى.

6

يامغۇرلۇق كېچە. . .
ئورمان ئىچىدە يىغلايدۇ شامال
ئېچىنىپ
قۇشقاچلارنىڭ ھالىغا.

7

كۆنلەرنىڭ بىرىدە
چىقتى شامال تاغ چوققىسىغا.
كۆردى ئۇندا
قەتل قىلىنغان بۈركۈتنى.
قايغۇردى،
ئاتتى ئۆزىنى قىيا ھاڭغا،
شۇندىن بېرى
غايىپ بولدى ئۇ.

1986 - يىل

ئارمان

ئېسىمدە. . .
ئۆلۈپ كەتتى بەزىلەر،
يۇمۇلمىدى
ھايات قالدى كۆزلىرى.
شۇ كۆزلەرگە ئۇيدى قان بولۇپ
ئېيتالمىغان سۆزلىرى.
ئاھ. . .
ئۆلگەن ۋۇجۇتتا تىرىك كۆزلەر!
تىرىك كۆمۈلگەن شۇ كۆزلەرنىڭ
ئاچچىق ئاھىمۇ
قەبرىسىدە ئۈنگەن بۇ چېچەك؟

1986 ـ يىل

ئىلتىجا

قاچقىن ئىسىم،
كەت!
ئىشىكىڭنى چەكتى ھەقىقەت.

1986 - يىل

نىچۇن

نىچۇن؟
سۇدا ئۇنۇپ چىققاندا ئىسىم،
قالار تەمتىرەپ
تۇتقان هالدا سىرلار بىردەم بارماقلىرىمنى.
نىچۇن؟
سەكرىگەندە بىلىقلار
ئەسلىمىلەر چىملىقلىرىدا،
يىرىلىدۇ چاراسلاپ
باش سۆڭىكى كىچىنىڭ.
نىچۇن ئۆچمەس هەسرەت شەپىقى؟

1987 ـ يىل

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئابدۇراخمان ئەبەي
مەسئۇل كوررېكتورى: مەريەم ئابدۇرېھىم
تېخرېداكتورى: مەمەتئېلى لېتىپ

روھ پەسلى

ئەخمەتجان ئوسمان

*

شىنجاڭ ياشلار ـ ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشىر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 100 ـ قورۇ، پ: 830001)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
ئۆلچىمى: 1168 ×850مم، 50 كەسلەم، باسما تاۋىقى: 1.625
1996 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
1996 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
ISBN7—5371—2110—7/I.688
سانى: 1 — 3000
باھاسى: 1.70 يۈەن

责任编辑：阿·艾白
责任校对：马丽亚木·阿不都热依木
技术编辑：买买提艾力

灵魂之季（维吾尔文）
艾合买江·乌斯曼 著

新疆青少年出版社出版
（乌鲁木齐市胜利路100号 邮编：830001）
新疆新华书店发行　新疆新华印刷厂印刷
850×1168毫米　50开本　1.625印张
1996年9月第1版　1996年9月第1次印刷
印数：1—3000

ISBN7－5371－2110－7/I·688　定价：1.70元

مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: شادىيە ھاشىم

ISBN7 — 5371 — 2110 — 7
I · 688(民文) باھاسى: 1.70يۈەن